

Številka: 00104-407/2020/5

Datum: 14. 10. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z otroško literaturo v VVZ

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franc Trček je na Vlado Republike Slovenije naslovil naslednje vprašanje v zvezi z otroško literaturo v VVZ:

»Že za časa predhodne krize, ko je tedanji predsednik vlade klical prihod t.i. trojke, so v številnih VVZ tarnali, da ne dobijo več ustreznih sredstev za nabavo slikanic in ostale otroške literature za spodbujanje bralnih navad, saj so številne občine bile prisiljene varčevati.

Ker so zgodaj privzgojene bralne navade ključne za razvoj kritično in analitično mislečih mladih generacij, vlado sprašujem:

- S katerimi načrtnimi programi z zagotovljenih dolgoročnim financiranje bo omogočen razvoj bralnih navad v VVZ?
- Kakšen bo obseg temu namenjenih sredstev do leta 2030?»

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju odgovarja.

Vlada Republike Slovenije je decembra 2019 sprejela Nacionalno strategijo za razvoj bralne pismenosti 2019-2030 (v nadaljevanju: strategija). Strategija opredeljuje definicijo bralne pismenosti in bralne kulture, razloge za nastanek strategije, vizijo, načela in strateške cilje, cilje in ravni pismenosti po posameznih stopnjah izobraževanja od predšolskega obdobja do obdobja odraslosti in načine za uresničevanje tega. V sklopu slednjega bo Vlada Republike Slovenije za obdobje štirih let imenovala 15 članski Nacionalni svet za bralno pismenost (v nadaljevanju: svet) sestavljen iz strokovnjakov s področja pismenosti od predšolske vzgoje do tretjega življenjskega obdobja z različnih vidikov razvoja pismenosti, ter predstavnike vladnih resorjev, ključnih za razvoj pismenosti. Med predvidenimi nalogami nacionalnega sveta je tudi spremljanje in spodbujanje uresničevanja strategije oz. priprava akcijskega načrta, usklajevanje zadolžitvev in pristojnosti med vladnimi resorji ter priprava ugotovitev in predlogov za nadaljnje delo. Trenutno na ministrstvu, pristojnemu za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ) teče postopek priprave vladnega gradiva za imenovanje sveta. Strategija, ki je sprejeta na državni ravni, zavezuje k bolj sistemskemu reševanju problematike, saj predstavlja temelj za razvoj bralne pismenosti in bralne kulture do leta 2030. Akcijski načrt bo opredeljeval tudi višino sredstev, ki jih bodo posamezni resorji dodelili razvoju bralne pismenosti in bralne kulture za različne ciljne skupine.

Finančna sredstva državnega proračuna za izvajanje aktivnosti za razvijanje bralne pismenosti otrok v finančnih načrtih MIZŠ niso načrtovana v okviru posebnega podprograma, ampak se načrtujejo v okviru zakonskih nalog in v okviru več podprogramov politik, zato ni mogoče natančno ugotoviti, koliko sredstev je porabljenih prav za razvijanje bralne pismenosti in bralne kulture. Imajo pa v okviru letnih delovnih načrtov različni javni zavodi s področja vzgoje in izobraževanja opredeljene posebne naloge, med katerimi so tudi naloge s področja bralne pismenosti in bralne kulture. Tako je npr. Andragoški center Slovenije v okviru naloge *Mreženje deležnikov na področju bralne pismenosti in bralne kulture* vzpostavil različne aktivnosti s

področja družinske pismenosti (spletna stran za družinsko pismenost: <https://druzina.pismen.si/>, dogodkovnik, akcija *Nacionalni mesec skupnega branja*, ...). V letu 2020 je bilo za to namenjenih 15.000,00 evrov. V okviru ESS *Javne razpisa za izbor operacij »Razvoj in udeležanje inovativnih učnih okolij in prožnih oblik učenja za dvig splošnih kompetenc«* je bil v sklopu Sporazumevalna zmožnost: bralna in kulturna pismenost ter večjezičnost v podsklopu Bralna pismenost in razvoj slovenščine izbran projekt *OBJEM (Ozaveščanje, Branje, Jezik, Evalvacija, Modeli)*. Vrednost projekta je 2,55 mio evrov za obdobje 2019 - 2022. Projekt pokriva celotno vertikalno in zajema različne vidike slovenščine oz. njene različne vloge v vzgojno-izobraževalnem prostoru: kot učni predmet, kot učni jezik, strokovni jezik in kot drugi jezik, ter vlogo knjižnic pri dvigu ravni bralne pismenosti. Predvideno je, da se bodo rezultati projekta implementirali v sistem vzgoje in izobraževanja in s tem doprinesli tudi k motivaciji za branje.

Tradicija šolskih knjižnic, ki jih imamo v vseh šolah (tako na osnovnošolski kot srednješolski ravni skupaj več kot 700) doseže vse prebivalce Slovenije od šestega do devetnajstega leta starosti in zagotavlja brezplačnost. Razvija se skladno z družbenimi prioritetami in ker je Vlada Republike Slovenije sprejela strategijo, bo MIZŠ to upoštevalo tudi pri pripravi novega Pravilnika o pogojih za delovanje šolskih knjižnic. Pri tem je posebnega pomena tudi priporočilo Računskega sodišča iz Revizijskega poročila o bralni pismenosti, da naj se za doseganje enakega dostopa do knjižničnega gradiva zagotovi šolam namenska sredstva. Poleg tega že sedaj veliko šolskih knjižnic v šolah, ki vključujejo tudi vrtec, zagotavlja dostopnost do knjig tudi za predšolske otroke, kar bo potrebno sistemsko pokriti kot možnost tudi z novim pravilnikom.

Sicer pa se na lokalnem nivoju programi predšolske vzgoje financirajo iz javnih sredstev, sredstev ustanovitelja, plačil staršev ter donacij in drugih virov. Starši plačujejo ceno programa glede na svoj gmotni položaj, preostali del sredstev za program pa plača vrtcu občina. Cena programa predšolske vzgoje vključuje stroške vzgoje, varstva in prehrane, ki jih sestavljajo stroški dela zaposlenih v vrtcu, stroški materiala in storitev, potrebnih za izvajanje programa in stroški živil za otroke. V okviru materialnih stroškov, kamor sodijo tudi knjige, didaktična sredstva in igrače, ni posebej opredeljeno, koliko sredstev naj namenijo za knjige/slikanice. Tudi iz državnega proračuna se zagotavljajo sredstva za različne dejavnosti in za dejavnosti nacionalnega pomena (oddelki vrtcev v bolnišnicah, zavodih za otroke s posebnimi potrebami, vrtcih italijanskih in madžarskih manjšin, oddelke, v katere so vključeni otroci Romov). V okviru teh dejavnosti se prav tako načrtujejo materialna sredstva, tudi npr. knjige, didaktična sredstva in igrače.